

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ,

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ,
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA

«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4ΠΘ:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΕΚΠΑ) & ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)		
ΤΜΗΜΑ	ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΕΚΠΑ) & ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ - ΔΔΠΜΣ «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECON809	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ		27	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΑΑ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/ECON809/		

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος:

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να παρέχει στους φοιτητές/τριες την κατανόηση και τις γνώσεις που αφορούν την κλιματική αλλαγή, την αειφορία και τις πολιτικές για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι φοιτητές/τριες αναμένεται να μάθουν για τη φύση των προκλήσεων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, τις διάφορες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις πολιτικές που αναπτύσσονται για την προώθησή τους.

Επιπλέον, το μάθημα έχει σκοπό να εξοπλίσει τους φοιτητές/τριες με την ικανότητα να ανιχνεύουν πηγές δυσλειτουργίας ή αποτυχίας στην αγορά, να κατανοούν τον ρόλο της οικονομικής πολιτικής και των κανόνων στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Επιπλέον, το μάθημα ασχολείται με τις έννοιες της τεχνολογίας και του συστήματος καινοτομίας, ενώ εξετάζει την εφαρμογή τους σε διάφορα τεχνολογικά, χωρικά, εθνικά και διεθνή πλαίσια.

Συνολικά, ο σκοπός του μαθήματος είναι να ενισχύσει την κατανόηση των φοιτητών/τριών για τη σημασία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την καινοτομία στα ενεργειακά συστήματα και τη συνεισφορά της διακυβέρνησης στην αειφορία.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Κατανοήσουν τα θέματα της κλιματικής αλλαγής, αειφορίας, και πολιτικών για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Κατανοήσουν τη φύση, τα εργαλεία και το ρόλο της οικονομικής πολιτικής για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Εντοπίσουν πηγές δυσλειτουργίας ή αποτυχίας της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της μονοπωλιακής δύναμης, της αποτυχίας συντονισμού όπως και τις πολιτικές και κανόνες που μπορεί να είναι χρήσιμες για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.
- Κατανοήσουν τις έννοιες της τεχνολογίας και του συστήματος καινοτομίας και την κατανόηση της εφαρμογής τους σε διαφορετικά τεχνολογικά, χωρικά, εθνικά και διεθνή πλαίσια.
- Κατανοήσουν το θέμα της καινοτομίας στα ενεργειακά συστήματα και της διακυβέρνησής που συνεισφέρει στην αειφορία.

Γενικές Ικανότητες

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η υποενότητα «Κλιματική Αλλαγή και Ενεργειακή Πολιτική», εισάγει τις βασικές έννοιες, θεωρίες, ζητήματα, προκλήσεις και συζητήσεις στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής και της ενεργειακής πολιτικής, καθώς και τις κύριες προσεγγίσεις από την πλευρά της κοινωνικής επιστήμης σε αυτό το πολύπλευρο θέμα. Πρωταρχική έμφαση είναι να εξετασθεί η αλληλοσύνδεση μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος και της οικονομίας με έμφαση στη στην πολιτική για την κλιματική αλλαγή, την αειφορία, τη κυκλική οικονομία και την καινοτομία για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ο βασικός στόχος είναι να κατανοηθεί τι ορίζεται ως κλιματική αλλαγή και αειφορία και πώς προωθείται η μετάβαση σε ένα ενεργειακό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα, στη θεωρία και στη διεθνή πρακτική, για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη.

Στο μάθημα θα διδαχθούν και συζητηθούν βασικές αρχές οικονομικής του περιβάλλοντος, ανανεώσιμες και μη πηγές ενέργειας και πώς έννοιες όπως lock-in και free-riding, σε συνδυασμό με ελλιπή χρηματοδότηση σε έρευνα και ανάπτυξη έχουν καθυστερήσει την μετάβαση, και τέλος τις πολιτικές που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και την καινοτομία. Το μάθημα θα περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες από μελέτες καινοτομίας και πολιτικές επιστήμες. Το επίκεντρο θα είναι οι ευκαιρίες, οι προκλήσεις και οι περιορισμοί που συνδέονται με τη μετάβαση σε ένα ενεργειακό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Ουσιαστικά ζητήματα που θα καλυφθούν περιλαμβάνουν:

1. ενεργειακές ροές, τεχνολογίες, τάσεις και επιλογές
2. προοπτικές για την ενεργειακή ασφάλεια
3. εξάντληση πόρων και «αιχμή πετρελαίου»
4. ελευθέρωση της αγοράς ενέργειας
5. τη ρύθμιση των βιομηχανιών δικτύου
6. καινοτομία στα ενεργειακά συστήματα
7. φορολογία άνθρακα / ενέργεια και πράσινη δημοσιονομική μεταρρύθμιση
8. εμπορία εκπομπών άνθρακα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
9. τα οικονομικά της ενεργειακής απόδοσης
10. το «φαινόμενο ανάκαμψης» από βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης
11. και τη χρήση ενέργειας και τον περιορισμό του άνθρακα στον τομέα των μεταφορών.

Στο επίκεντρο του μαθήματος είναι η κατανόηση των παραγόντων που συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή και τη χάραξη και υλοποίηση πολιτικής καινοτομίας που προωθεί την αειφορία, αποτρέπει την κλιματική αλλαγή, και αντιμετωπίζει τα προβλήματα που αφορούν στην επίτευξη αυτού του στόχου. Αυτό θα επιτευχθεί μεταξύ άλλων από την σύγκριση των πολιτικών ανά τον κόσμο (και κυρίως χώρες του ΟΟΣΑ) που αφορούν σε κλιματική αλλαγή και καινοτομία

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

και την δέση της Ελλάδας ανάμεσα σε αυτές. Μία διάλεξη θα καλύπτει την ενεργειακή πολιτική στις αναπτυσσόμενες χώρες.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο / Εξ αποστάσεως εκπαίδευση		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση λογισμικού παρουσιάσεων και πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης για τη διδασκαλία Χρήση πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης για ανάρτηση χρήσιμου διδακτικού υλικού και επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις	27	
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	68	
	Συγγραφή εργασιών	30	
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνική Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτές Ατομικές Εργασίες και Γραπτή Εξέταση Τα κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών/φοιτητριών παρουσιάζονται στην πρώτη διάλεξη του μαθήματος και αναφέρονται αναλυτικά στο περίγραμμα του μαθήματος το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος και στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης. Οι φοιτητές / φοιτήτριες παρακολουθούνται συστηματικά καθ’ όλη τη διάρκεια του εξαμήνου με δια ζώσης συναντήσεις και επικοινωνία μέσω του διαδικτύου.		

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Carley, S. (2011). The era of state energy policy innovation: A review of policy instruments. *Review of Policy Research*, 28(3), 265-294.
- Gallagher, K. S., Grübler, A., Kuhl, L., Nemet, G., & Wilson, C. (2012). The energy technology innovation system. *Annual review of environment and resources*, 37, 137-162.
- Lin, B., & Zhu, J. (2019). The role of renewable energy technological innovation on climate change: Empirical evidence from China
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2021). Πολιτική για την Καινοτομία
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2021). Ενεργειακή πολιτική: γενικές αρχές
- Ελληνική Δημοκρατία – Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (2019). Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
- Pitelis, A. T., Vasilakos N., Chalvatzis K. (2020), Fostering innovation in renewable energy technologies: Choice of policy instruments and effectiveness, *Renewable Energy*, Volume 151, Pages 1163-1172
- Pitelis, A. T. (2018). Industrial policy for renewable energy: The innovation impact of European policy instruments and their interactions. *Competition & Change*, 22(3), 227–254. <https://doi.org/10.1177/1024529418768491>